

ZBIÓR INSPIRACJA DLA DRUŻYNOWEGO

#LNT #ETYKASRODOWISKOWAZHP #EKOLOGIA

**JAK KORZYSTAĆ ZE ŚRODOWISKA NATURALNEGO W
SPOSÓB ODPOWIEDZIALNY PODCZAS HARCERSKICH
AKTYWNOŚCI?**

**ZBIÓR INSPIRACJI DO WYKORZYSTANIA W PRACY
DRUŻYNY**

WSTĘP

TROCZĘ OD AUTORA

Żyjemy w czasach, w których zagadnienia związane z ekologią, odnawialnymi źródłami energii i ochrony środowiska stają się coraz bardziej popularne. Nie są to pojedyncze głosy, a właściwie trend bez którego obecnie media i polityka by nie istniały. Państwa (w różnym zakresie) zarówno globalnie jak i lokalnie rozpoczęły już działania zmierzające do poprawy obecnej sytuacji w omawianym zakresie. Czy na takie zagadnienia jest miejsce w harcerstwie? Oczywiście, że tak, tylko pytanie jak przekazywać te treści w atrakcyjny sposób? Mam nadzieję, że po zapoznaniu się z niniejszą lekturą zyskasz kilka inspiracji.

EFEKTY BIORĄ SIĘ Z DZIAŁANIA

No dobrze, ale w takim razie czy powinniśmy tylko rozmawiać i zastanawiać się nad systemowymi rozwiązaniami na szczeblu centralnym? Nie sądzę i dlatego poniżej przedstawiam zbiór inspiracji, które w założeniu mają zainspirować i zachęcić drużynowych do pracy z tymi zagadnieniami w ich jednostkach. Chcę pokazać, że nauka o środowisku nie musi być trudna lub przypominać napuszoną dyskusję, ale raczej świadome działanie lub swego rodzaju odkrywanie na nowy różnych rzeczy.

Myślę, że warto też w tym punkcie zaznaczyć, że to nie z samej wiedzy biorą się z zmiany, ale z konkretnego działania, dlatego właśnie do działania po lekturze (lub i w jej trakcie) gorąco zachęcam ;)

Lektura opiera się w głównej mierze na treściach przekazywanych przez amerykański projekt leave no trace centre for outdoor ethics oraz ZHP

7 ZASAD LEAVE NO TRACE

To zbiór wskazówek, które mają pomagać i stanowić "kompas" wskazujący na ważne elementy. Zasady pozwalają i przypominają jak można korzystać z aktywności w środowisku naturalnym, tak aby minimalizować negatywny wpływ. Poniżej znajdziesz treść zasad przetłumaczoną na język polski (+ oryginalne brzmienie w języku angielskim).

Na tych zasadach oprzemy naszą naukę o minimalizowaniu negatywnego wpływu.

7 ZASAD LEAVE NO TRACE

1. PLANUJ I PRZYGOTUJ SIĘ ODPOWIEDNIO (PLAN AHEAD AND PREPARE)
2. PODRÓŻUJ I OBOZUJ NA WYTRZYMAŁYCH POWIERZCHNIACH (TRAVEL & CAMP ON DURABLE SURFACES)
3. POZBYWAJ SIĘ SWOICH ODPADÓW W ODPOWIEDNI SPOSÓB (DISPOSE OF WASTE PROPERLY)
4. ZOSTAW TO, CO ZNAJDZIESZ (LEAVE WHAT YOU FIND)
5. MINIMALIZUJ WPŁYW OGNISK (MINIMIZE CAMPFIRE IMPACTS)
6. RESPEKTUJ DZIKIE ŻYCIE (RESPECT WILDLIFE)
7. PAMIĘTAJ O INNYCH (BE CONSIDERATE OF OTHER VISITORS)

7 ZASAD LEAVE NO TRACE

ETYKA ŚRODOWISKOWA ZHP

Pod tą straszliwą nazwą, która bardziej na myśl przywoła traktaty filozoficzne na temat miejsca i zasadności skomplikowanej ludzkiej egzystencji w ekosystemie, tak naprawdę kryją się bardzo proste i przyjazne wskazówki do tego w jaki sposób możemy, jako harcerze ale i przeciętni ludzie postępować i działać w sposób odpowiedzialny - taki który minimalizuje negatywny wpływ na środowisko naturalne. Zasady te dokładnie rzecz ujmując pozwalają nam pamiętać o najważniejszych kwestiach tak, by nasze korzystanie ze środowiska odbywało się z jak najmniejszą dla niego szkodą.

Warto tu także zaznaczyć, że tu nic nie ma o tym, aby nie korzystać z natury i siedzieć w harcówce, właściwie nawet wręcz przeciwnie. Cóż w ogóle nasze ostatnie harcerstwo, czasami niestety prowadzone jest w zbyt dużej części w zamkniętych pokojach bez tego czym dobre harcerstwo powinno być, czyli kontaktu z przyrodą, ale to może rozmyślenia, które powinny być zawarte w innej lekturze. Dziś przyjmujemy, że już wiesz drogi drużynowy, że ruch i przyroda są bardzo ważne i teraz tylko zastanawiasz się jak robić to w optymalny sposób. A więc do zasad przechodząc:

NO DOBRZE MAMY ZASADY ALE CO DOKŁADNIEJ ONE W SOBIE KRYJĄ?

A no na stronie specjalnosc.zhp.pl możemy znaleźć rozwinięcie tych zasad wraz z wskazówkami, które pozwolę sobie poniżej na kilku stornach zacytować:

“1. PLANUJ I PRZYGOTUJ SIĘ ODPOWIEDNIO

- Zapoznaj się z przepisami oraz uwarunkowaniami terenu, w jaki się wybierasz.
- Przygotuj się na nagłe zmiany pogody, zagrożenia i sytuacje awaryjne.
- Zaplanuj swoją wyprawę tak, by unikać okresów wzmożonego ruchu turystycznego.
- Podróżuj w mniejszych grupach.
- Rozdziel duże grupy na mniejsze zespoły. Przepakuj jedzenie by zminimalizować ilość śmieci.
- Używaj mapy i kompasu by wyeliminować konieczność oznaczania trasy np. za pomocą farb czy flag.

2. PODRÓŻUJ I OBOZUJ NA WYTRZYMAŁYCH POWIERZCHNIACH

- Wytrzymałe powierzchnie to ścieżki i oznaczone szlaki, wyznaczone obozowiska, skała, żwir, suche trawy i śnieg.
- Chroń strefy przybrzeżne. Obozuj przynajmniej 60 m od rzeki lub jeziora by chronić strefy przybrzeżne.
- Dobre obozowiska są znajdowane, nie zrobione. Modyfikacja danego miejsca nie jest konieczna.
 - W popularnych miejscach:
 - poruszaj się po szlakach i korzystaj z istniejących miejsc biwakowych
 - w grupie poruszajcie się jedną kolumną pośrodku ścieżki, nawet jeśli jest mokra i błotnista.
 - Zakładaj niewielkie obozowiska. Skoncentruj swoją aktywność na obszarach bez roślinności.
 - W dzikich obszarach:
 - Wykorzystaj rozproszenie by uniknąć tworzenia nowych obozowisk i szlaków.
 - Unikaj miejsc, gdzie wpływ na środowisko dopiero się rozpoczął.

3. POZBYWAJ SIĘ SWOICH ODPADÓW W ODPOWIEDNI SPOSÓB

- Przyniósłeś – zabierz z powrotem. Puste jest lżejsze niż pełne. Sprawdź swoje obozowisko bądź miejsce odpoczynku, czy nie pozostawiono żadnych śmieci bądź resztek jedzenia.
- Zakopuj odchody na głębokości przynajmniej 15 cm, co najmniej 60 m od wody, obozowiska czy szlaku. Pamiętaj by zabezpieczyć i zamaskować otwór.
- Nie zostawiaj po sobie papieru toaletowego bądź produktów higieny intymnej.
- Aby umyć się lub zmyć naczynia, odejdź przynajmniej 60 m od brzegu rzeki czy jeziora oraz użyj biodegradowalnych detergentów. Rozlej zabrudzoną wodę na dużym obszarze.

4. ZOSTAW TO, CO ZNAJDZIESZ

- Zachowaj przeszłość: podziwiaj, lecz nie dotykaj żadnych historycznych budowli czy przedmiotów.
- Pozostaw kamienie, rośliny i inne obiekty naturalne tak, jak je znalazłeś.
- Uważaj by nie przenosić i nie zaszczepiać obcych gatunków.
- Nie buduj struktur ani nie kop dziur.

5. MINIMALIZUJ WPŁYW OGNISK

- Ogniska mogą powodować długotrwały wpływ na środowisko. Wykorzystuj kuchenki turystyczne do gotowania oraz latarki i latarnie do oświetlenia. Tam, gdzie użycie ognia jest dozwolone, wykorzystuj istniejące miejsca ogniskowe.
- Rozpalaj niewielkie ogniska. Wykorzystuj tylko niewielkie gałęzie leżące na ziemi (takie, które możesz złamać w rękę).
- Wypal ognisko do końca, nie zostawiaj niedopalonego drewna ani węgli. Zagaś ognisko całkowicie a następnie rozprosz zimne popioły.

6. RESPEKTUJ DZIKIE ŻYCIE

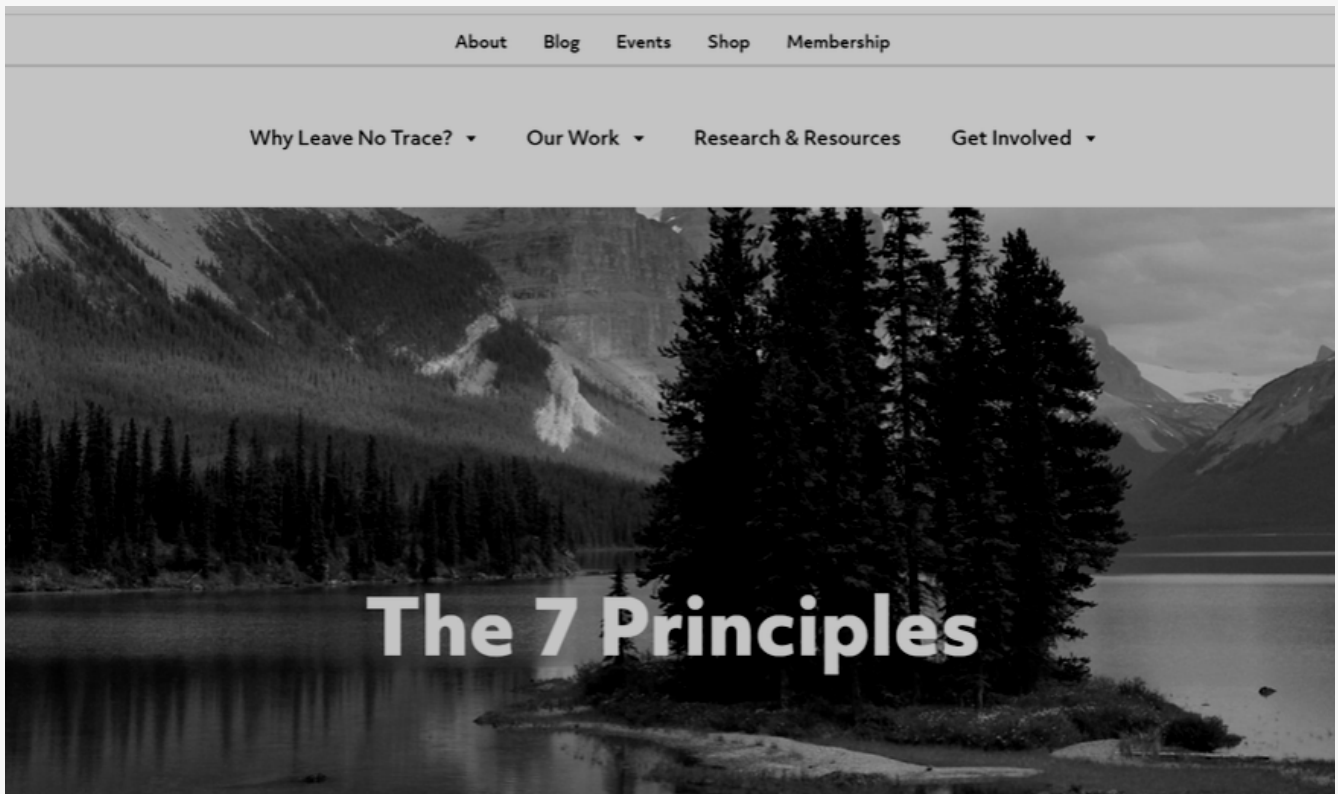
- Obserwuj dzikie zwierzęta z bezpiecznej odległości. Nie podchodź za blisko ani nie podążaj za nimi.
- Nigdy nie karm dzikich zwierząt. Dokarmianie szkodzi ich zdrowiu, zmienia naturalne zachowania i wystawia je na niebezpieczeństwo, np. ze strony drapieżników.
- Chroń dzikie życie oraz swoją żywność poprzez szczelne przechowywanie żywności i śmieci.
- Kontroluj całkowicie swoje zwierzęta domowe lub zostaw je w domu.
- Unikaj dzikich zwierząt w newralgicznych okresach: godowym, gniazdowym, wychowywania młodych czy zimą.

7. PAMIĘTAJ O INNYCH

- Respektuj innych turystów i dbaj o to, by ich pobyt był również przyjemny.
- Bądź uprzejmy. Ustąp na szlaku.
- Gdy napotkasz grupę konną, ustąp schodząc w dół stoku.
- Odpoczywaj oraz obozuj z daleka od szlaku oraz innych turystów.
- Oddaj głos przyrodzie. Unikaj głośnych rozmów oraz hałasu.”

GDZIE SZUKAĆ WIĘCEJ INFORMACJI?

Czytając powyższe wskazówki, mogą rodzić się w Tobie pytanie dlaczego właściwie coś ma być tak, a nie inaczej. Odpowiedź, oczywiście zależy od konkretnego punktu, ale można w skrócie odpowiedzieć - ponieważ tak będzie lepiej dla środowiska ;) Po szczegółowe wyjaśnienia zapraszam do poszukiwania informacji we własnym zakresie. Jest to w czasach internetu wyjątkowo proste. Z własnego doświadczenia polecam wyszukiwarkę google, albo w tym przypadku udanie się do źródła, czyli na stronę Int.org. Znajduje się tam masa ciekawych informacji i wyjaśniających danych.

PRZYKŁADOWE ZAJĘCIA DO WYKORZYSTANIA W CZASIE ZBIÓREK LUB WYJAZDÓW

Okej, znamy zasady, mamy informacji lub potrafimy je znaleźć, ale pytanie przed jakim pewnie teraz stajesz Drogi Drużynowy to jak to mogę to przedstawić podczas moich zbiórek, tak aby każdy członek mojej jednostki mógł zrozumieć i nauczyć się jak odpowiedzialnie korzystać ze środowiska podczas naszych harcerskich działań i aktywności takich jak zbiórki, biwaki czy wyjazdy?

No to proszę bardzo. Poniżej znajduje się kilka wybranych propozycji ćwiczeń/ zbiórek poświęconych poszczególnym zasadą.

Pamiętaj, że możesz je łączyć i modyfikować

Nie określam wieku, bo właściwie upraszczając lub utrudniając poprzez drobną modyfikację przykładów czy zadań można wpływać na to czy dana propozycja spodoba się to młodszemu, czy będzie dostatecznym wyzwaniem dla starszych.

Po prostu dostosuj to do swoich potrzeb - zainspiruj się!

A no i oczywiście zalecam działanie na świeżym powietrzu, a nie w harcówce :)

ZASADA 3

POZBYWAJ SIĘ SWOICH ODPADÓW ODPOWIEDNIO

PO ZAJĘCIACH UCZESTNIK BĘDZIE:

- ROZUMIAŁ KONIECZNOŚĆ ZADBANIA O ODPOWIEDNIE POZBYCIE SIĘ WSZYSTKICH ŚMIECI, KTÓRE SIĘ WYPRODUKOWAŁO,
- WIEDZIAŁ, W JAKI SPOSÓB MOŻNA POZBYĆ SIĘ ODPADÓW ORGANICZNYCH TAKICH JAK OBIERKI, RESZTKI JEDZENIA,
- WIEDZIAŁ JAKIE ZAGROŻENIA SIĘ Z TYM WIAŻĄ, UMIAŁ STOSOWAĆ METODĘ ROZPROSZENIA, WIEDZIAŁ W JAKI SPOSÓB NALEŻY POZBYWAĆ SIĘ ODCHODÓW,
- WIEDZIAŁ JAKIE ZAGROŻENIA WYNIKAJĄ Z NIEWŁAŚCIWEGO POZBYWANIA SIĘ ODCHODÓW,
- WIEDZIAŁ JAK POZBYWAĆ SIĘ ODPADÓW SPECYFICZNYCH, TAKICH JAK KREW, ŚRODKI OPATRUNKOWE I HIGIENICZNE ITP.

POTRZEBNE MATERIAŁY:

RÓŻNE ORZECHY, RODZYNKI, CZEKOLADOWE GROSZKI, CZEKOLADA, SUSZONE OWOCE ITD., PUDEŁKA ŚNIADANIOWE, MAPA Z ZAZNACZONYMI PUNKTAMI I WYDRUKOWANE MATERIAŁY

CZAS:

W ZALEŻNOŚCI OD DŁUGOŚCI TRASY

PRZEBIEG

- WSTĘP ORAZ ZAPOZNANIE UCZESTNIKÓW Z IDEA ZAJĘĆ.
- ROZPOCZĘCIE I PRZYGOTOWANIE „MIESZANKI WĘDROWCA”, A NASTĘPNIE PRZESYPANIE KAŻDY ILE UWAŻA DO SWOJEGO PUDEŁKA ŚNIADANIOWEGO. NASTĘPNIE KRÓTKIE WYJAŚNIENIE NA TEMAT TEGO MINIMALIZOWANIA ODPADÓW, PLANOWANIA, BRANIA TEGO CO POTRZEBA I TEGO ŻE TO NIE TYLKO ZE WZGLĘDU NA ŚRODOWISKO, ALE I IM JEST ŁATWIEJ JAK NIE MAJĄ ŚMIECI PRZY SOBIE.
- WYRUSZENIE NA TRASĘ, A PO DRODZE W ODPOWIEDNICH CHWILACH SIĘ ZATRZYMUJEMY I MAMY PUNKT. (MATERIAŁY NIOSĄ PROWADZĄCY ZE SOBĄ) CAŁA WĘDRÓWKA DODATKOWO JEST ŚWIETNĄ OKAZJĄ DO ROZMOWY NA RÓŻNE ŚRODOWISKOWE TEMATY:
 - ODPADY ORGANICZNE(OBIERKI, RESZTKI, OGRYZKI)- NO WIADOMO DOBRA RZECZ MÓC SOBIE COŚ PRZEGRYZAĆ NA TRASIE, UCZESTNICY DOSTAJĄ RÓŻNE OWOCE DO WYBORU (JABŁKA, BANANY, NEKTARYNKI) I MAJĄ SOBIE JE ZJEŚĆ. PO JEDZENIU POWSTAJĄ ODPADKI I TERAZ PYTANIE CO Z NIMI ZROBIĆ? KRÓTKA DYSKUSJA I NASTĘPNIE ZAŁATWIENIE SPRAWY
 - KREW- OJEEJ NAGLE W PEWNEJ CHWILI KOMUŚ ZACZYNA LECIEĆ KREW Z NOSA, ALE BLECI TAK ŻE ŁOOO (HEHE) ZADANIE UCZESTNIKÓW JEST UDZIELIĆ POMOCY I NASTĘPNIE ZASTANOWIĆ SIĘ CO ZROBIĆ Z ODPADAMI. KRÓTKA DYSKUSJA, PAKOWANIE BRUDÓW I IDZIEMY DALEJ.*WAŻNE ŻEBY JAKOŚ IMITOWAĆ KREW ŻEBY POBRUDZIĆ.
 - ODCHODY- JAK SIĘ JADŁO TO I PRZYCHODZI CZAS NA TOALETĘ. ZADANIEM UCZESTNIKÓW JEST NA PODSTAWIE TEGO CO POWIEDZĄ PROWADZĄCY NAGRAĆ KRÓTKI FILMIK - INSTRUKCJĘ LEŚNEJ TOALETY, Z WYKORZYSTANIE ŁOPATKI, KTÓRĄ DOSTAJĄ DO RĘKI.
 - OBIAD- CZAS NA OBIADEK W TERENIE. UCZESTNICY GOTUJĄ SOBIE OBIAD W ZASTĘPACH, A POTEM PŁYNNIE PRZECHODZĄ DO... „MYCIA NACZYĆ I SIEBIE”. OMAWIANE ZOSTAJE TO W JAKI SPOSÓB TO ROBIĆ ODPOWIEDZIALNIE.
- ZAKOŃCZENIE I PODSUMOWANIE

ZASADA 4

ZOSTAW TO, CO ZNAJDZIESZ

PO ZAJĘCIACH UCZESTNIK BĘDZIE:

- ROZUMIAŁ KONIECZNOŚĆ ZACHOWANIA OTOCZENIA W MOŻLIWIE NIEZMIENIONYM STANIE,
- WIEDZIAŁ DLACZEGO NIE NALEŻY INGEROWAĆ W JAKIEKOLWIEK WYTWORY LUDZKIEJ DZIAŁALNOŚCI (ARTEFAKTY, BUDOWLE), SZCZEGÓLNICIE HISTORYCZNE,
- WIEDZIAŁ, DLACZEGO NIE NALEŻY BUDOWAĆ W OBOZOWISKU STRUKTUR ANI KOPAĆ DZIUR,
- WIEDZIAŁ, DLACZEGO NIE NALEŻY ZABIERAĆ ZE ŚRODOWISKA NATURALNEGO RÓŻNYCH PRZEDMIOTÓW (ROŚLINY, KAMIEŃ, PIÓRA, MUSZLE...) BEZ POTRZEBY

POTRZEBNE MATERIAŁY:

KARIMATY/MATERACY DO SIEDZENIA, KOLOROWE KREDKI/FLAMAstry, PAPIER, WYDRUKOWANE OPISY W KOPERTACH

CZAS:

OKOŁO 30 - 40 MINUT

Załącznik 1 c.d

9. Znudziło Ci się twój żółw czerwonolicy dlatego „w trosce o jego dobro” zwracasz mu wolność i wypuszczasz go do lasu.

10. Podczas wędrówki po lesie postanawiasz pozbić trochę grzybów. Jednak znajdujesz tylko te trujące, dlatego postanawiasz zniszczyć, ze złości zniszczyć je wszystkie

Załącznik 2

1. Zrób sobie zdjęcia z kwiatem, narysuj go lub napisz o nim historię
2. Zabierz ze sobą odpowiednią ilość jedzenia. Należy uważać, by nie wyczerpać wszystkich roślin i przez to przeszkadzać rośliną w powolnym odtworzeniu
3. Zatrzymaj się i podziwiaj ich piękno, ewentualnie zrób im zdjęcia Nie należy ich zabierać ze sobą, aby inni też mogli nacieszyć się widokiem. W parkach narodowych jest to zabronione!
4. Zrób zdjęcia, narysuj lub napisz o nich historię Nielegalne jest naruszanie artefaktów kulturowych. Zbieranie fragmentów garnków, znalezionych butelek, fragmentów uzbrojenia np. strzał czy części budynków (np. ruin zamku) jest niedopuszczalne również ze względu na prawną ochronę.
5. Wyczyść buty i upewnij się, że nie zabierasz nasion ze sobą np. wraz z błotem Jedną rzeczą, którą można łatwo zabrać, jest gatunek inwazyjny. Gatunki inwazyjne to rośliny, zwierzęta lub patogeny, które nie występują pierwotnie na danym obszarze, a ich wprowadzenie powoduje lub może powodować szkody. Np. Spanish broom plants (Szczodrzenica sitowata (*Spartium junceum*.) są poważnym szkodnikiem inwazyjnym na obszarach o klimacie podobnym do Hiszpanii, takich jak Kalifornia.
6. Zabierz ze sobą karimatę i śpiwór
7. Znajdź teren w odpowiedniej odległości od wody, który jest odpowiednio suchy i ma dobre odwodnienie.
8. Podpisz się na kartce i zrób sobie z nią zdjęcie na tle tego co chciałeś oszpecić
9. Oddaj zwierzę do sklepu w którym je kupiłeś Zgodnie z przepisami Ustawy o ochronie przyrody, czyn taki podlega karze aresztu lub grzywny. Co więcej, wypuszczenie domowego zwierzęcia w rzeczywistości najczęściej oznacza skazanie go na śmierć, ponieważ z reguły nie jest ono dostosowane do poradzenia sobie ze zdobywaniem pokarmu, z lokalnymi warunkami klimatycznymi, drapieżnikami czy chorobami. Jednak w niektórych przypadkach uwolnienie takie kończy się utworzeniem wolno żyjącej populacji obcego gatunku. (np. żółw czerwonolicy *Trachemys scripta elegans*, szop pracz *Procyon lotor*).
10. Niektóre zwierzęta żywią się właśnie grzybami trującymi. Po za tym upiększają nasz krajobraz. Są też schronieniem dla niektórych owadów. Dlatego nie należy ich niszczyć.

ZASADA 5

MINIMALIZUJ WPŁYW OGNISK (POMYSŁ I)

PO ZAJĘCIACH UCZESTNIK BĘDZIE:

- ZNAŁ ALTERNATYWNE SPOSOBY GOTOWANIA BEZ STOSOWANIA OGNISKA
- ZNAŁ I ROZUMIAŁ ZASADĘ „TYLKO TO, CO DASZ RADĘ ZŁAMAĆ W RĘKU”
- ZNAŁ RÓŻNE FORMY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO, JAKIE WYWIERAJĄ OGNISKA
- ROZUMIAŁ KONIECZNOŚĆ PEŁNEGO WYPALENIA I ZAGASZENIA OGNISKA ORAZ ROZPROSZENIA POPIOŁÓW

POTRZEBNE MATERIAŁY:

PUSZKI (NAJLEPIEJ TAKIEJ WIELKOŚCI, JAK TE PO BRZOSKWINIACH W PUSZCE), GWOŹDZIE + EWENTUALNIE NARZĘDIA TYPU MŁOTEK, OBCĘGI ITD.

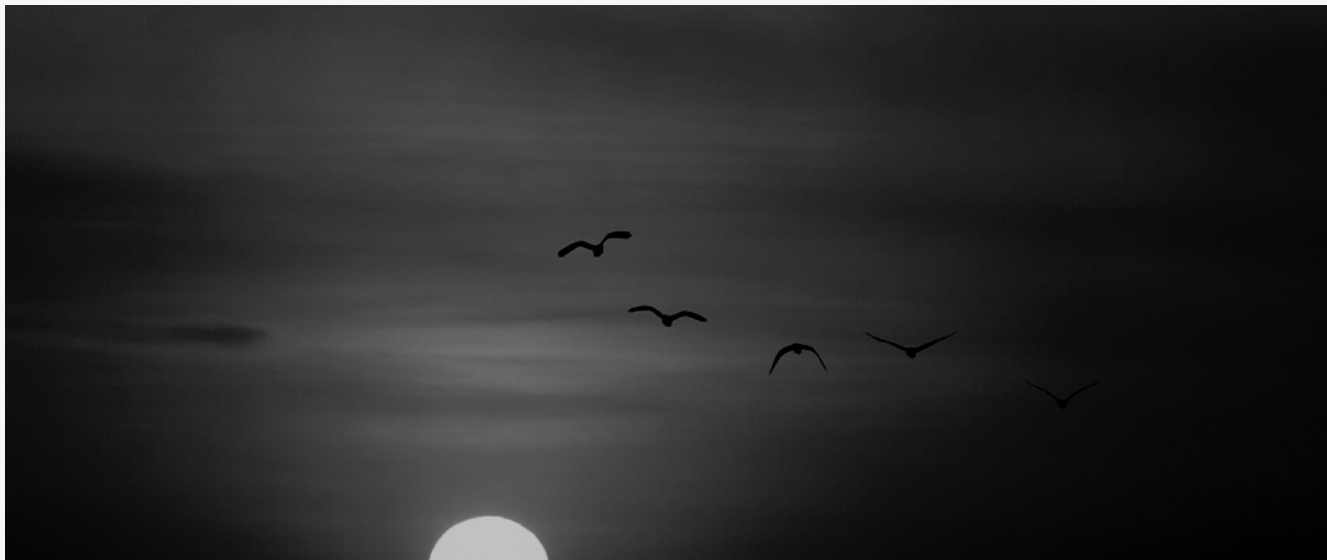
CZAS:

OKOŁO 90 - 120 MINUT

PRZEBIEG

- WSTĘP I ODPOWIEDŹ NA PYTANIE: DLACZEGO TO SIĘ NIE PALI?! - PRAWDOPODOBNIIE CZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIE PODCZAS PRÓBY UGOTOWANIA JEDZENIA NA OGNISKU NIŻ „DLACZEGO TO SIĘ PALI?” KRÓTKA PODSTAWA FIZYKO-CHEMICZNA
- CZY TO ZAWSZE MUSI BYĆ OGNISKO?: SZYBKA BURZA: CZY MAM ALTERNATYWĘ? NP. -ZABIERAM JEDZENIE NIEWYMAGAJĄCE GOTOWANIA - ZABIERAM KUCHENKĘ TURYSTYCZNĄ - ZABIERAM KUCHENKĘ POŁOWĄ, KTÓRĄ ZARAZ SAM ZROBIĘ...
- PODZIAŁ NA GRUPY: PODZIAŁ NA 3 GRUPY- WYBIERAJĄC ODPOWIEDŹ NA PALĄCE PYTANIE O NAJWIĘKSZY POŻAR LASU W POLSCE- KOŁO KUŹNI RACIBORSKIEJ W 1992 R (3 ODPOWIEDZI DO WYBORU- CZYM BYŁ SPOWODOWANY (W RAZIE RAŻĄCYCH DYSPROPORCJI DOPOWIEDŹ Z NAWIASU DLA ZMYŁKO-PODPowiedzi: 1. POZOSTAWIENIEM NIEDOGASZONEGO OGNISKA (NAJCZĘSTSZA OGÓŁEM PRZYCZYNA POŻARU LASÓW) 2. ZAPALENIEM SIĘ SUCHEJ ŚCIOŁKI, NA KTÓREJ ZOSTAWIONO SZKŁO, PLASTIK 3. ISKRĄ WYTWORZONĄ PRZEZ HAMUJĄCY POCIĄG (DRUGI POD WZGLĘDEM ZASIĘGU POŻAR W POLSCE BYŁ TYM SPOWODOWANY)
- JAK ZROBIĆ KUCHENKĘ POŁOWĄ I DLACZEGO JEST TAKA FAJNA? : GRUPY UDAJĄ SIĘ W 3 RÓŻNE MIEJSCA W ZASIĘGU WZROKU I SŁUCHU, GDZIE CZEKAJĄ NA NICH PUSZKI I POTRZEBNY SPRZĘT. PROWADZĄCY POKAZUJE GOTOWĄ PUSZKĘ I POKAZUJE, JAK JĄ ZROBIĆ 1 KROK PO KROKU (NA GOTOWEJ SWOJEJ). UCZESTNICY ZABIERAJĄ SIĘ DO PRACY- NA SPODZIE 1. PUSZKI W KAŻDEJ GRUPIE PRZYKLEJONE JEST PYTANIE DO PRZEANALIZOWANIA W TRAKCIE. 1. JAK MYŚLICIE, JAKIE DREWNO JEST NAJBARDZIEJ „NIESZKODLIWYM” DLA ŚRODOWISKA PALIWEM DO OGNISKA? 2. CZY ZAGROŻENIEM DLA ŚRODOWISKA JEST DOBRZE PRZYGOTOWANE OGNISKO NP. TYPU STUDNIA CZY WIGWAM? 3. JAK BEZPIECZNIE ZAKOŃCZYĆ PRZYGODĘ Z OGNISKIEM? PO OK. 3 MIN KAŻDA GRUPA DOSTAJE CYTATY Z OSTATNICH BADAŃ NAUKOWYCH ZWIĄZANE ZE SWOIM PYTANIEM LUB CIEKAWOSTKĘ PRZEKAZANĄ USTNIE.
- PODSUMOWANIE: KUCHENKA POŁOWA JEST TAKA FAJNA, BO GRUPY PRZEDSTAWIAJĄ SWOJE WNIO SKI NA PODSTAWIE PYTAŃ, KTÓRE ANALIZOWAŁY PRAWDOPODOBNIIE DOJDĄ DO NASTĘPUJĄCYCH WNIO SKÓW: GR. 1 UŻYWAMY DO NIEJ TYLKO MAŁYCH PATYKÓW GR 2. OGIEŃ JEST ODIZOLOWANY OD GLEBY GR 3. MAŁA ILOŚĆ FRAGMENTÓW DO DOPALENIA, MAŁO POPIOŁU ZACHĘCAM DO WYPRÓBOWANIA PRZY NAJBLIŹSZEJ OKAZJI. MINIMALIZUJMY WPŁYW OGNISK NA ŚRODOWISKO!

ZASADA 5

MINIMALIZUJ WPŁYW OGNISK (POMYSŁ II)

PO ZAJĘCIACH UCZESTNIK BĘDZIE:

- ZNAŁ ALTERNATYWNE SPOSOBY GOTOWANIA BEZ STOSOWANIA OGNISKA

POTRZEBNE MATERIAŁY:

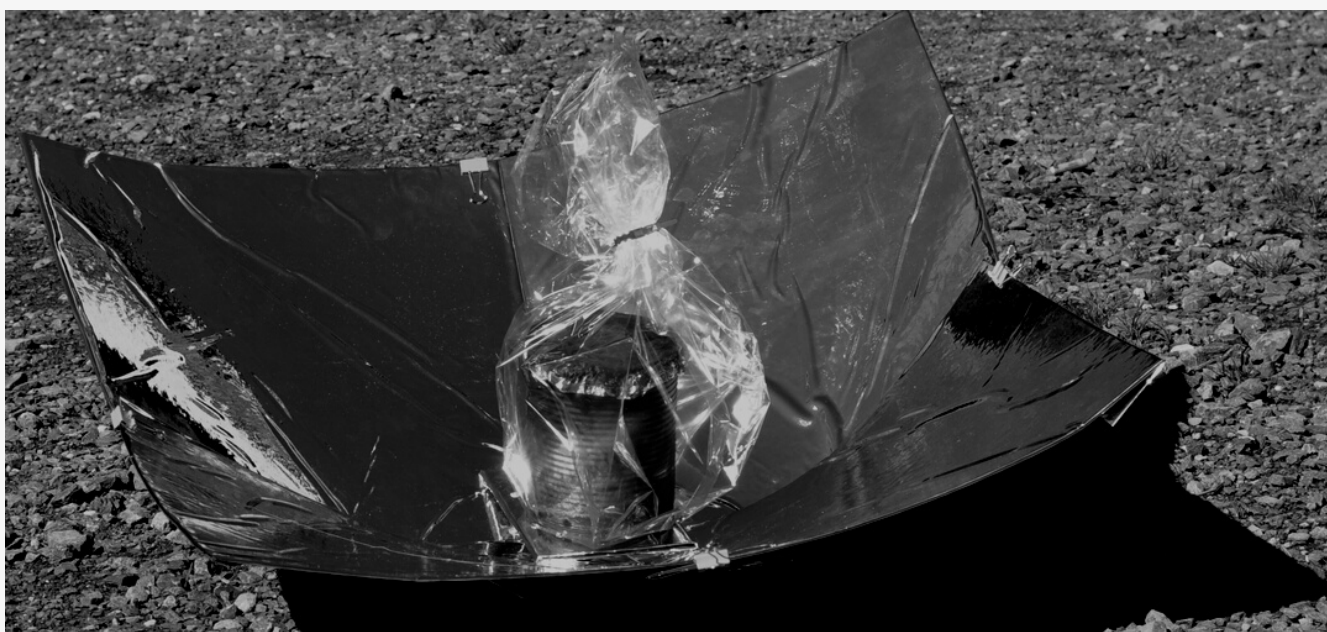
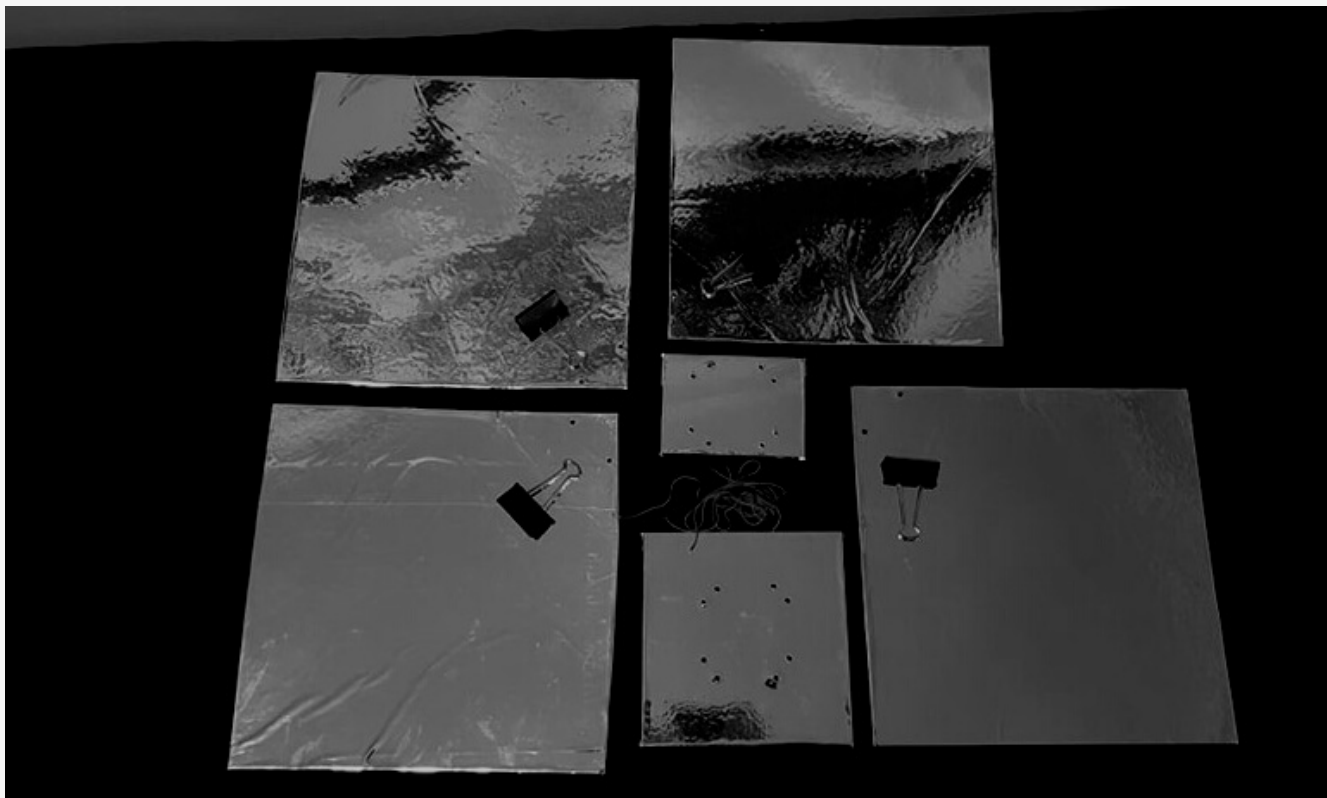
KARTON, SZNUREK, NOŻYCZKI, FOLIA ALUMINIOWA (NAJLEPIEJ SAMOPRZYLEPNA), CELOFAN LUB CIEMNE NACZYNIĘ DO GOTOWANIA

CZAS:

OKOŁO 60 - 70 MINUT

PRZEBIEG

- UCZESTNICY ZOSTAJĄ ZAPOZNANI Z INFORMACJAMI NA TEMAT NEGATYWNEGO WPŁYWU OGNIĄ I OGNISK NA ŚRODOWISKA NATURALNE ORAZ ZAGROŻEŃ JAKIE NIOSĄ ZA SOBĄ POŻARY.
- BURZA MÓZGÓW DO CZEGO OGNISKO NAM SŁUŻY (NASTRÓJ/ OGNISKO OBRZĘDOWE, OGRZANIE SIĘ, GOTOWANIE ITD.) ORAZ JAKIE METODY PRZYGOTOWYWANIA POSIŁKÓW ZNAJĄ
- TWORZENIE WŁASNYCH KUCHENEK TZW. COPENHAGEN COOKER [FILMIK Z INSTRUKCJĄ BUDOWY I TESTEM: [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=GJR-VHQ12KK](https://www.youtube.com/watch?v=GJR-VHQ12KK)]
- TEST KUCHENEK I PODSUMOWANIE

ZASADA 6

RESPEKTUJ DZIKIE ŻYCIE

PO ZAJĘCIACH UCZESTNIK BĘDZIE:

- ZNAŁ I ROZUMIAŁ ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z KONTAKTÓW Z DZIKIMI ZWIERZĘTAMI,
- ROZUMIAŁ ZAGROŻENIA (DLA ZWIERZĄT I LUDZI) WYNIKAJĄCE Z DOKARMIANIA DZIKICH ZWIERZĄT,
- ROZUMIAŁ KONIECZNOŚĆ PEŁNEJ KONTROLI ZWIERZĄT DOMOWYCH (NP. PSÓW),
- ROZUMIAŁ KONIECZNOŚĆ UNIKANIA DZIKICH ZWIERZĄT W NEWRALGICZNYCH OKRESACH (GODOWY, LĘGOWY ITP.)
- ZNAŁ ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z KONSUMPCJI NIEZNANYCH ROŚLIN I GRZYBÓW,

POTRZEBNE MATERIAŁY:

WYDRUKOWANE PYTANIA, APARATY FOTOGRAFICZNE, KOMPUTER Z RZUTNIKIEM I EKRAŃ. UWAGA KLUCZOWE JEST ABY ZAJĘCIA ODBYWAŁY SIĘ W LESIE LUB W JEGO NAJBLIŻSZEJ OKOLICY

CZAS:

W ZALEŻNOŚCI OD PROWADZĄCEGO, PIERWSZA CZĘŚĆ DO 40 MINUT.

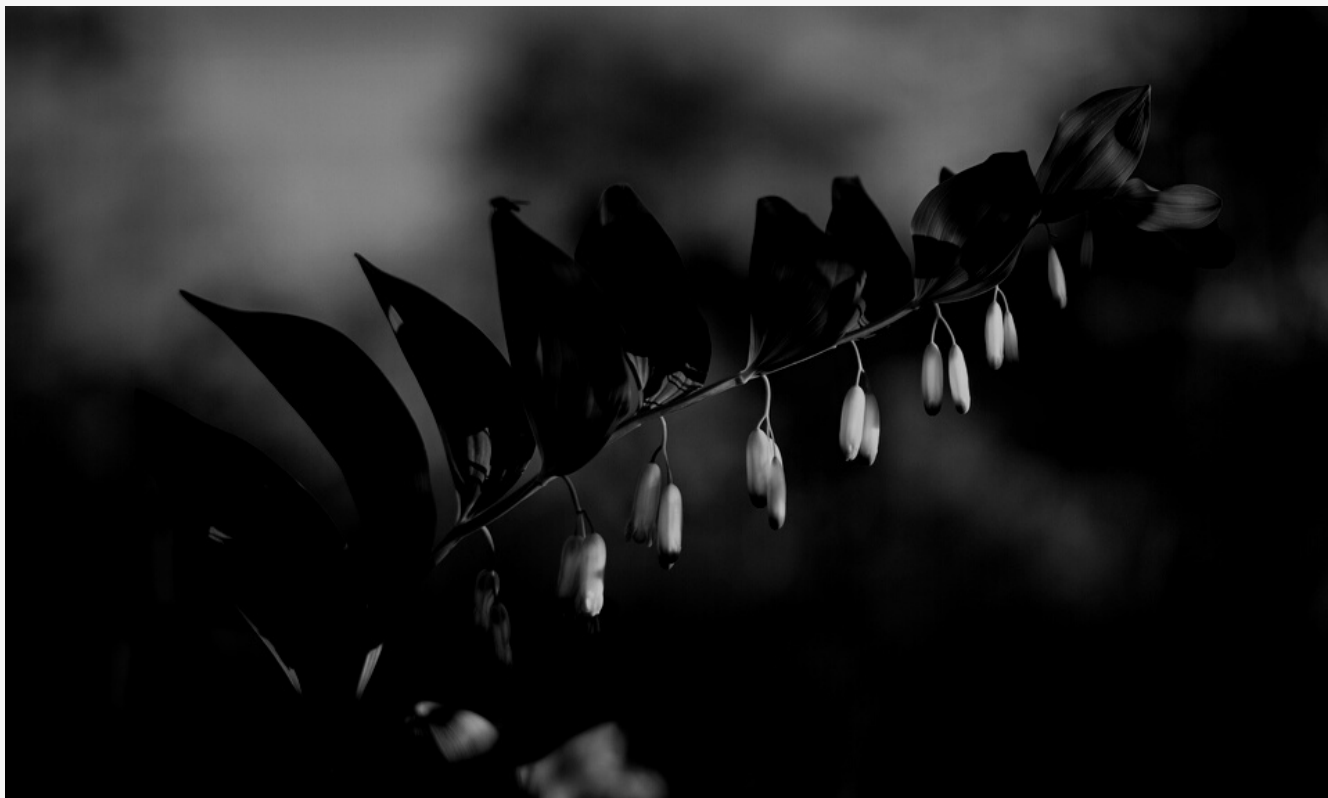
PRZEBIEG

- WPROWADZENIE I SZYBKA BURZA MÓZGÓW CZYM DLA NICH JEST RESPEKTOWANIE DZIKIEGO ŻYCIA
- QUIZ DOT. ZWIERZĄT (ZAŁĄCZNIK 1)
- DZIELIMY SIĘ NA MNIEJSZE GRUPY I WYRUSZAMY NA BEZKRWAWĘ ŁOWY”- ZACHĘCAMY HARCERZY ABY W ZASTĘPACH UDALI SIĘ NA SPACER/ POLOWANIE I ZA POMOCĄ APARATÓW FOTOGRAFICZNYCH SPRÓBOWALI UTRWALIĆ NAPOTKANE ZWIERZĘTA LUB INNE CUDA PRZYRODY. OCZWIŚCIE PRZYPOMINAMY O ZASADACH BEZPIECZEŃSTWA, KTÓRE OMAWIALIŚMY W PUNKCIE WYŻEJ
- PREZENTACJE TEGO CO UDAŁO SIĘ UCHWYCIĆ NA ZDJĘCIACH ORAZ PODSUMOWANIE

Załącznik 1 (przykłady pytań)

1. Pytanie: Dlaczego zwierzęta i dziką przyrodę należy obserwować w małych grupach?
Odpowiedź: Ponieważ duże grupy często mogą powodować więcej szkód oraz straszyć dzikie zwierzęta zakłócając im spokój w ich naturalnym środowisku
2. Pytanie: Dlaczego zazwyczaj należy podróżować cicho, spokojnie, nie urządzając wyścigów i głośnie zabaw po drodze?Odpowiedź: Szybkie ruchy i głośne dźwięki są stresujące dla zwierząt [Wyjątkiem są obszary gdzie są niedźwiedzie. Wtedy dobrze jest trochę hałasować, aby nie przestraszyć nagle niedźwiedzi]
3. Pytanie: Dlaczego nie należy głaszać dzikich zwierząt?Odpowiedź: Jest to stresujące dla zwierzęcia i możliwe jest, że zwierzę może mieć wściekliznę lub inne choroby. Chore lub ranne zwierzęta mogą gryźć, dziobać lub drapać - co może być niebezpieczne.Dodatkowo młode zwierzęta dotknięte przez ludzi może być porzucone przez dorosłe osobniki
4. Pytanie: Dlaczego nie należy karmić dzikich zwierząt?Odpowiedź: zwierzęta szybko przyzwyczajają się do łatwego zdobywania pokarmu, tracą naturalny lęk przed ludźmi i tracą zdolność do samowystarczalności, a dodatkowo może zatruć się. Ludzkie jedzenie niekoniecznie jest zdrowe dla dzikich zwierząt!
5. Pytanie: Wymień przykłady grzybów, które oprócz jadalnych gatunków mają podobnych trujących przedstawicieli?Odpowiedź: Przykład Kania czubajka i muchomor sromotnikowy
6. Pytanie: Wiadomo, że nie należy spożywać nieznanych roślin, bo mogą powodować zatrucia. Wymień przykład trującej rośliny występującej w Polsce Odpowiedź: np. Bluszcz pospolity, Barszcz Sosnowskiego, Cis pospolity
7. Pytanie: Czy można “puszczać psa luzem” w lesie?Odpowiedź: Nie, bo nie jest to zgodne z przepisami prawa oraz może stanowić zagrożenie dla zwierząt (w prost) oraz roślinności. Ładnie napisane tu: <https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualności/luźny-zakaz> itd.

POZOSTAŁE ZASADY

**CHYBA JUŻ ZAUWAŻYŁEŚ,
ŻE SPOSOBÓW
PRZEDSTAWIANIA ZASAD
JEST NAPRAWDĘ SPORO.
CZASEM MOŻNA JE ŁĄCZYĆ,
PONIEWAŻ WTEDY MOGĄ SIĘ
WZAJEMNIE DOPEŁNIAĆ.**

**PAMIĘTAJ JEDAK, ŻE O
NIEKTÓRYCH ZASADACH
BEZPOŚREDNIO JEST
TRUDNO MÓWIĆ, DLATEGO
ZNACZNIE LEPIEJ ROBIĆ TO
POŚREDNIO**

Np. tak jest z pierwszą zasadą

Najlepiej omówić ją przy organizacji czegoś np. Nocowania, biwaku na etapie planowania - włączając w planowanie, organizację (wybór miejsca, sprawdzenie pogody, zwrócenie uwagi na miejsce ogniskowe, dobór namiotów itd) lub prowadząc dyskusję (np. przy ognisku) o tym co robiliśmy aby się tu znaleźć i na co zwracaliśmy uwagę, ponieważ niektóre rzeczy dla części z osób mogą wydawać się oczywiste (np. sprawdzenie pogody), a dla innych mogą być nie lada odkryciem

ZASADY W PRAKTYCE, CZYLI OBÓZ

MÓWI SIĘ, ŻE OBÓZ JEST UKORONOWANIEM ŚRÓDROCZNEJ PRACY DRUŻYNY - CZY DA SIĘ TAK ZROBIĆ, ABY RÓWNIEŻ W TYM CZASIE POSTĘPOWAĆ ZGODNIE Z OMAWIANYMI ZASADAMI?

W NASTĘPNYCH AKAPITACH PRZEDSTAWIĘ JAK JA WSPÓLNIE Z 72 DW "CASSIOPEIA" PORADZILIŚMY SOBIE W KLUCZOWYCH KWESTIACH Z TYM WYZWANIEM PODCZAS OBOZU WĘROWNEGO

Wszystko zaczęliśmy od odpowiedzi na pytanie gdzie chcemy jechać. Padło na Bieszczady.

Następnie podzieliliśmy się zadaniami. Każda z osób dostała zadania do wykonania, których celem było odpowiednio zaplanować trasę, noclegi, miejsca zaopatrzenia itd. oraz przygotować się tj. kupić potrzebne materiały, sprawdzić namioty, uzupełnić apteczkę.

Na wszystko potrzebowaliśmy trochę czasu, dlatego przygotowania rozpoczęliśmy na kilka miesięcy przed planowaną datą wyjazdu

Uzgodniliśmy, że pojedziemy pociągiem (co z punktu widzenia ekologii ma znaczenie, ponieważ minimalizuje ślad węglowy)

Mieliśmy wybrane miejsca noclegowe: czasem przy schroniskach, czasem u lokalnych gospodarzy, a raz przy kościele, ponieważ akurat tamtejsza parafia oferowała takie możliwości :)

Zaplanowaliśmy trasę, które przebiega po turystycznych szlakach i w czasie wędrowki nie zbaczaliśmy z obranego szlaku.

Ważnym elementem wszystkich wyjazdów jest wyżywienia dlatego w czasie wędrowki dbaliśmy o to co i ile jemy. Mieliśmy zaplanowanych kilka przepisów, ale bieszczadzkie sklepy szybko to zweryfikowały. No cóż staraliśmy się niekupować żywności w wielu opakowaniach, a raczej prosto pakowanych, tak aby dało się rozdzielić (np bakalie) dla każdego. W tym celu wpadliśmy na pomysł, aby każdy na początku wyjazdu otrzymał swoje osobiste pudełko śniadaniowe, które używaliśmy codziennie do przygotowania prowiantu na drogę (w zamian za jednorazowe opakowania). Oczywiście to rozwiązanie pomogło również w tym, że nie musieliśmy martwić się o śmieci w czasie drogi, bo większość zostawialiśmy w miejscu w którym spaliśmy - i ekologicznie i praktycznie :)

Gotowaliśmy sobie sami używając palników gazowych lub ognisk rozpalanych w miejscu ogniskowym. Z palników nawet korzystaliśmy częściej, bo szybko okazało się, że jest to po prostu szybsze rozwiązanie, a my po godzinach wędrowek po prostu chcieliśmy szybko zjeść.

Ognisko "dla klimatu" rozpaliliśmy chyba z raz, czy dwa. Świecek też dawały radę!

W czasie drogi robiliśmy dużo zdjęć i cieszyliśmy się pięknymi widokami, zwierając tylko wspomnienie i zostawiając po sobie jedynie ślady butów.

I tak oto 6 zasad udawało się przestrzegać w maksymalny sposób w jaki mogliśmy.

Jednak z zasadą 7 w praktyce mieliśmy małe zamieszanie. Pamiętam, że pod koniec obozu przy wieczornych rozmowach wybrzmiał temat, że chyba za głośno się zachowujemy i że ktoś zwrócił nam na to uwagę. Wynikła długa dyskusja, w której rozprawialiśmy o tym co i komu w górach wolno i gdzie kończą się granice zabawy i śmiechu, a zaczyna przeszkadzanie innym. Zdanie oczywiście były różne, ale z jednym się zgodziliśmy. Nie chcieliśmy nikomu przeszkadzać i postanowiliśmy wykazać się szczególną empatią i w następnych dniach zwracać uwagę na to czy rzeczywiście komuś nie przeszkadzamy, wliczając w to również nas samych. No i tak oto, w naturalny sposób dopełniliśmy 7 zasadę.

WIELE KILOMETRÓW, TROCZĘ PRACY, WIELE WSPOMNIEŃ NA CAŁE ŻYCIE ORAZ POCZUCIE, ŻE DBANIE O ŚRODOWISKO NIE MUSI BYĆ TYLKO DLA IEII, ALE MOŻNE MIEĆ I PRAKTYCZNY WYMIAR - UŁATWIAJĄCY HARCOWANIE :)
- TYLE BĘDZIEMY PAMIĘTAĆ Z OBOZU W 2018 ROKU.

ZAKOŃCZENIE

No i dobrnęliśmy do końca. Jak Ci się podobają zasady i sposób ich rozumienia? - Chyba nie często spotkać można pytanie dotyczące tego czy po przeczytaniu czegoś wydaje się to czytelnikowi ok czynie. No niestety w poruszanych zagadnieniach kluczowym jest abyś Ty drogi drużynowy przede wszystkim zgadzał się z tą ideą, wierzył w nią i postępował zgodnie z nią nie tylko na zbiórkach, ale w ogóle na codzien (przykład osobisty - metoda harcerska dzień dobry!) Wydaje się, że tematy z ekologią związane będą co raz częściej poruszane, a więc siłą rzeczy będą stanowić naturalną potrzebę poruszania ich na zbiórkach harcerskich. No i po zapoznaniu się z niniejszą lekturą oraz prawdopodobnie uzupełnieniu wiedzy będziesz gotowy do stawienia czoła potrzebom swoich harcerzy w tym zakresie.

Ważne jest to, że nie musisz udawać wielkiego eksperta i znać odpowiedzi na wszystkie pytania, chodzi bardziej o promowanie postawy i świadomego postępowania, myśląc o konsekwencjach naszych czynów. Przekonanie, że musisz wiedzieć bardzo dużo, aby cokolwiek mówić swoim podopiecznym może Cię "blokować" i będziesz odwlekać wprowadzenia zasad i powyższych idei w życie. Tymczasem nie ma na co czekać. Zaplanuj i przygotuj się ;) i do dzieła. Wyjdź w świat z harcerzami i daj im samym odkrywać (pod Twoim czujnym okiem), jak wspaniale jest korzystać z dobrodziejstw przyrody, oczywiście w sposób odpowiedzialny. I podkreślam to jeszcze raz owe zasady i idee NIE MAJĄ NA CELU ZABRANIAĆ WYCHODZENIA Z HARCÓWKI, wręcz przeciwnie zachęcają do tego, ale dokładając postawę odpowiedzialnego harcowania ;)

POLECAM I POZDRAWIAM

MICHAŁ MURGRABIA

TU WARTO ZAGLĄDAĆ

I JA RÓWNIEŻ BAZOWAŁEM NA TYCH ŹRÓDŁACH W
NINIEJSZEJ PUBLIKACJI

1. www.Int.org
2. www.specjalnosci.zhp.pl
3. www.zhp.pl
4. Harcerski Poradnik Ekologiczny, Tomasz Romanowski
5. Podręcznik ekologicznego obozowania, Krzysztof Kowalczyk
6. Obóz wędrowny, Jarosław Balon, Artur Mida
7. Etyka Środowiskowa - system szkoleń - projekt, Szymon Gackowski

Użyte zdjęcia pochodzą ze stron pixabay.com i mogą być wykorzystywane za darmo lub są mojego autorstwa

